

Wielkopolskie Piramidy

Kultura unietycka.

Kultura unietycka (Unetice pod Pragą) rozwinęła się przede wszystkim na terenie Czech, Moraw i pd.-zach. Słowacji, emigrując na tereny pd-wsch. Niemiec i zachodniej Polski (Śląsk, Wielkopolska, Ziemia Lubuska, Pomorze i Kujawy). Wywodzi się ona z dawnych kultur naddunajskich oraz niektórych grup kultury pucharów dzwonowatych. Natomiast na jej obrzeżach rozwinęły się grupy lokalne o silnym podłożu kultury ceramiki sznurowej.

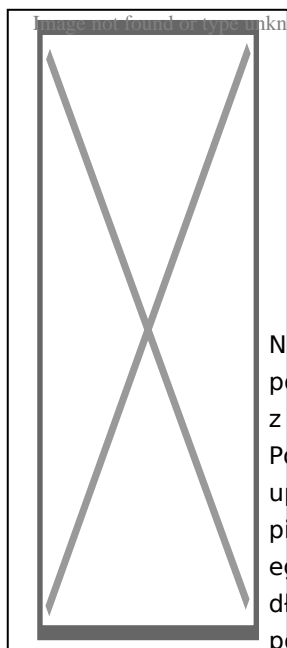
W obrębie tej kultury zwłaszcza w Czechach, Saksonii i Turyngii wytworzył się ośrodek metalurgiczny, którego obszar oddziaływania objął znaczną część Europy Środkowej. Eksploatowano złoża miedzi i cyny w Rudawach i Turyngii. Tutaj też wytworzył się szereg form wyrobów metalowych charakterystyczny dla całej kultury unietyckiej. Między innymi brązowe sztylety typu unietyckiego z podniesionym brzegiem, ozdoby np. masywne otwarte bransolety i naramienniki. Występują liczne odmiany szpil brązowych. Ceramika: kubki ostro profilowane, zaopatrzone w ucha lub uchwyty, jajowate kubki o lekko rozchylonym brzegu, misy profilowane, wazki dwuuche.

Na ziemiach polskich wyróżnia się dwie właściwe grupy kultury unietyckiej:

- kościańską (Łęki Małe pod Kościanem) - Śląsk, Wielkopolska,
- międzychodzka - między środkową Odrą a Nowym Tomysłem na wschodzie.

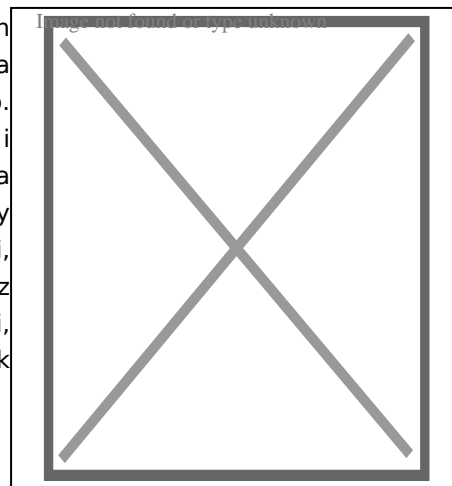
i dwie grupy peryferyjne:

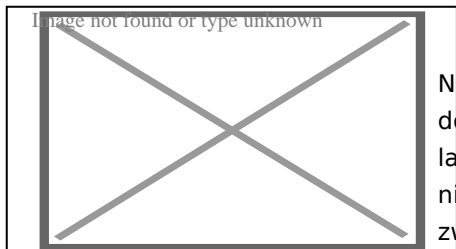
- iwieńską (Iwno pod Szubinem, Bydgoszcz) -
- grobsko-śmiardowską (Grobia pod Międzychodem i Śmiardowo Krajeńskie pod Złotowem) - pn.-zach. Wielkopolska i duża część Pomorza.

Najbardziej rozwinięta była grupa kościańska a następnie iwieńska. Na dalszych miejscach plasują się dwie pozostałe, w których najmocniej przebijają elementy neolityczne. Większość stanowisk kultury unietyckiej była znana ze znalezisk grobowych i skarbów brązowych i złotych. Dopiero kilkanaście lat temu przeprowadzono większe badania na terenie dwóch osad grupy kościańskiej w Nowej Cerkwi (woj. Opole) i Bruszczewie (woj. Leszno). Największe różnice pomiędzy grupami widoczne są w ceramice. Naczynia, które wyrabiano ręcznie, są ubogie w zdobienia i formy ale mają bardzo szlachetne kształty prawdopodobnie wpływy z kręgu egejskiego.

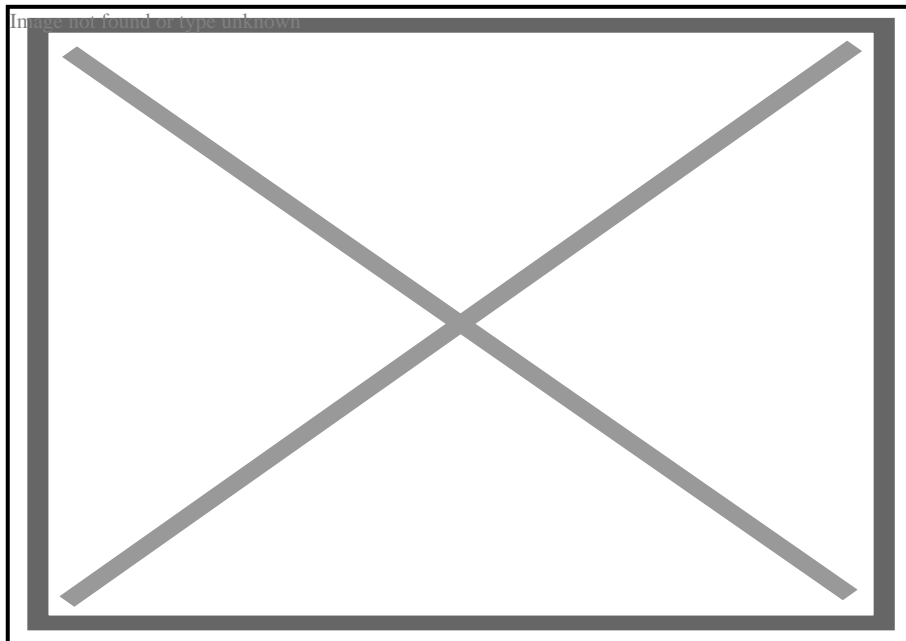
Na temat typu gospodarki nie ma jednolitych poglądów. Najprawdopodobniej była rolno-hodowlana z różnym nasileniem obu typów u różnych grup. Polowano także na dziką zwierzynę, łowiono ryby i uprawiano zbieractwo. Z wyrobów tej kultury na pierwsze miejsce wysuwa się metalurgia - wpływy egejskie. Wytwarzano narzędzia i broń: siekiery, dłuta, trójkątnie mieczyki, sztylety, toporki z podwójnym ostrzem i ozdoby - naszyjniki, pierścionki, szpile i bransolety. Występują także berła sztyletowe (rysunek obok) Niektóre przedmioty zdobiono złotem.

Najlepiej zbadaną grupą kurhanów są kurhany w Łękach Małych dochodzące do 45m średnicy i 4 m wysokości. Datowania metodą C14 dają 1655 +/- 50 lat p.n.e. W jednym kurhanie często występuje kilka grobów nierównomiernie wyposażonych. W obrębie grobów spotyka się także kości zwierząt między innymi krów, świń i owiec.

2 km na południe od **Konojadu** na grzbiecie wału terenowego na krawędzi doliny Mogilnicy znajdują się w jednej linii na kierunku półn. zach. - półd. wsch. 4 wielkie, częściowo zakrzewione kopce, zwane "**wielkopolskimi piramidami**".

Mają konstrukcję kamiennie - ziemną, średnicę do 45 m i wys. do 4,6 m. Kryją one groby naczelników rodów z czasów kultury unietyckiej z wczesnego okresu epoki brązu (ok. 1700 - 1500 lat p.n.e.). Kamienne komory nakryte belkami i grubą warstwą kamieni z gliną były bogato wyposażone w ceramikę oraz ozdoby z brązu, bursztynu i złota, a także narzędzia brązowe, m.in.: berło sztyletowe, siekiery, dłuta, naramienniki, szpile. Oprócz grobu głównego, zapewne jakiegoś przywódcy plemiennego, znajdowały się w nich inne groby, niekiedy także bogato wyposażone.

W latach 1933, 1953, 1955 pod kierunkiem prof. Józefa Kostrzewskiego z Muzeum Archeologicznego w Poznaniu przebadano trzy kurhany i zrekonstruowano. Jeszcze w 1881 roku kurhanów było co najmniej 11, ale większość zniszczyli Prusacy (prawdopodobnie celowo) w trakcie budowy linii kolejowej Kościan - Grodzisk.

Image not found or type unknown

